

Genealogické údaje k rodinám Zai a Petróci

Pri spracovaní tlačí 16. storočia z fondu šľachtickej knižnice Zaiovcov sme identifikovali knihu nemeckých reformačných kázni *Predigten* (Frankfurt, 1561)¹ od anhaltského kniežat'a a podporovateľa reformácie Georga III. (1507–1553) so vzácnymi genealogickými zápismi zo života šľachtického rodu Zai (Zay) a Petróci (Petrőczy). Je známe, že takéto genealogické údaje si šľachtické a meštianske rodiny zapisovali do kalendárov, Biblie alebo do kníh, ktoré mali pre rodinu dôležitý význam. A takou sa stala v rodine Mikuláša Petróciho nemecká zbierka kázni, ktorú dostal cisársky hodnostár Mikuláš Petróci² v roku 1573 od svojho starého priateľa českého baróna, politického hodnostára, trenčianskeho župana Ladislava Poppela z Lobkovic (1502–1584), čo dokumentuje zápis na prídošti knihy: „*anno 1573 15 mensis Junij. Hoc Insigne et preclarum opus veteris amititiae ergo generoso domino Nicolao petretzj Ladislaus poppel baro de Lobkowitz Comes Cottus Trentsiniensis mpp.*”

Historickú hodnotu tejto knihy podčiarkujú genealogické zápisy na konci tlačeného textu o manželskom zväzku Mikuláša Petróciho a Barbory Zaiovej a o narodení ich detí.³

„1569 4. die Januarij feria tertia Juramente ac fideus Coniugatum fui, Cum Coniuge mea Charissima Barbara Zaij. Nuptiarum autem mea[...] Celebratio fiebat 1570 15 Januarij die Anniverso.

Paulus Petrewczij filius meus Natus est Anno 1571, vigesima tertia februarij die veneris circiter horam decimã. Baptisatus est 4. die Martij, sub signo Piscis Natus.

Susanna Petrewczj Nata est 18 die aprilis 1572 Circiter horam duodecimã, die veneris Baptisata est 4 die Maj sub signo Causis [?] Nata.

Martinus Petrewczij filius Meus Natus est Anno 1574 vigesima prima Junij, die lune Circiter Horam duodecimam Noctis, Baptisatus 30 Junij sub signo Leonis Natus.

Georgij Petrewczij fili9 Me9 Nat9 est Anno 1575 uicesima quarta octobris die Lune in festo Emerici hora Nona in signo Cankris. Baptizatus est 3. Nouebris. die Jouis. Georgius Petrewczij, Mortuus est feria sexta, Anno 1576. Vesperij Circiter hora septimã sepultus vltimo Septembris.

Emericus Petrewczi natus est secunda die Maj Anno 1578, Baptisatus 14 die Maj.

Laurentius Petreczj natus est 8 die Junij feria secunda quinta Hora Anno a Christo Nato 1579. Inductus est Baptismo 24 Junij feria quarta, hoc est in festo S. Johannis Baptistae. In signo Sagitarij Natus est.

Nicolaus Petreczi Natus est 15 die Septembri feria quinta hora sexta matutina, Anno a Christo nato 1580. Inductus est Baptismo 2 Octobris die Dominico. Natus est sub signo Sagitarij.

Daniel Petreczj filius meus, natus est in oppido Kazza in domo mea 18 octobris die Veneris, vesperi circiter horam decimã. Baptisatus decima die Nouembris. Anno 1583. Anno 1639 die 22. Mensis Februarij Dominus.

¹ GEORG, III, Anhalt, Fürst, *Des Hochwirdigen... Herrn Georgen Fürsten zů Anhalt/ Graffen zů Ascanien/ vnnd Herrn zů Zerbst vnnd Bernburg/ Thumbprobst zů Magdeburg vnnd Meissen/ Predigten vnd andere Schrifften... Aber jetzunder allererst durch den Truck an das Liecht mit allem fleiß zůsamen gebracht/ welche von stück zů verzeichnet sind nach der Vorred*, mit einer Vorred Philippi Melanth., Franckfurt am Mayn, Weygand Han, Georg Raben, 1561, 404 p. Fol. (VD16 G-1326); Slovenská národná knižnica Martin, sign. Zai 762.

² NAGY Iván, *Magyarország családai czímerekkel és nemzékrendi táblákkal*, 9, Pest, Ráth Mór, 1862, 278; Frederik FEDERMAYER, *Lexikon erbov šľachty I, Trenčianska stolica*, Bratislava, Hajko & Hajková, 2000, 179.

³ NAGY Iván, *Magyarország családai czímerekkel és nemzékrendi táblákkal*, 12, Pest, Ráth Mór, 1865, 331.

Paulus Petroczy, inter horam 5 et 6. matutinam animam Curatori suo commendando pie obdormivit Aetatis suae Anno 68.”⁴

Rod Petrőci pochádzal z Chorvátska. Od 16. storočia členovia rodu pôsobili v kráľovských službách Ľudovíta II. a Ferdinanda Habsburského, od ktorého Pavol Petrőci (u.okolo 1541), otec Mikuláša, za svoje zásluhy dostal Košecké panstvo v Trenčianskej stolici.⁵

Zaiovci, pôvodom zo Slavónska, v 14. storočí získali majetky v Peštianskej stolici, v roku 1547 hrad Uhrovec, neskôr mali majetky v 23 uhorských stoliciach. Barbora Zaiová bola dcérou kráľovského hodnostára Františka Zaia (1505–1570).⁶ Mikuláš a Barbora uzavreli manželstvo 4. januára 1569, avšak kvôli úmrtiu Barborinej matky Anny⁷ svadba sa konala 15. januára 1570.

V manželstve Barbary Zaiovej a Mikuláša Petrőciho sa narodilo 8 detí v nasledovnom poradí:

„Prvým dieťaťom v rodine bol Pavol, narodený 23. februára, pokrstený 4. mája 1571; zomrel bezdetný 22. februára 1639

Zuzana narodená 18. apríla, pokrstená 1572;

Martin narodený 21. júna, pokrstený 30. júna 1575;

Juraj narodený 24. októbra, pokrstený 3. novembra 1575; zomrel v útľom veku, pochovaný bol posledný septembrový deň v roku 1576;

Imrich narodený 2. mája, pokrstený 14. mája 1578;

Vavrinec narodený 8. júna, pokrstený 24. júna 1579;

Mikuláš narodený 15. septembra, pokrstený 2. októbra 1580;

Daniel narodený v Košeci 18. októbra, pokrstený 10. novembra 1583.”

Genealogické záznamy v knihe nezapísal jeden pisateľ, líšia sa typom písma, ako aj farbou atramentu. Zo štylizácie textu zápisov vieme, že narodenie Martina, Juraja a Daniela zaznamenal otec Mikuláš Petrőci.

O osudoch detí Mikuláša a Barbory nachádzame v odbornej literatúre len skromné zmienky. Najviac informácií sa zachovalo o Pavlovi, ktorý v rokoch 1592–1606 patril medzi účastníkov protitureckých bojov, v rokoch 1625 a 1635 bol vyslancom na uhorskom sneme za Trenčiansku stolicu. V rokoch 1601–1621 udržiaval písomnú korešpondenciu s palatínom Jurajom Turzom a jeho synom Imrichom. Pavol bol ženatý s Juditou Ostrozhičovou, roku 1639 umrel bezdetný. Martin a Mikuláš sa spomínajú v majetkových listinách začiatkom 17. storočia. Daniel v roku 1639 ešte žil, čo je známe z pohrebnej reči nad Pavlom Petrőcim,⁸ v roku 1646/47 jeho vdova bola majiteľkou Košeckého hradného panstva.⁹ Chýbajú informácie o Zuzane, Imrichovi a Vavrincovi, za jedínú zmienku o nich môžeme považovať horeuvedený zápis. Rodina Mikuláša Petrőciho pokračovala v línii vnuka Štefana, ktorý v roku 1647 získal barónsky titul. Oženil sa s Alžbetou Tököliovou, s ktorou mal troch synov a dcéru, známu poetku Katarínu Sidóniu (1662–1708).¹⁰

Cenné genealogické údaje, ktoré sme na tomto mieste predstavili, sú doplnkom pre poznanie kontextov v rodoch Petrőci a Zai. Bohatá knižná zbierka Zaiovcov obsahujúca vyše 22.000 zväzkov, určite ukrýva aj ďalšie zaujímavé údaje dokumentujúce rodinné vzťahy v prostredí spríbuznených rodov.

⁴ O genealogických zápisoch v tlači Predigten sa zmieňuje Valéria FUKÁRY v práci *Felső-magyarországi főúri családok: a Zayak és rokonaik: 16–19. század*, Bratislava, Kalligram, 2008, v ktorej uverejňuje aj fotokópiu časti zápisu (s. 29).

⁵ FEDERMAYER, *i. m.*, 178–179.

⁶ *Uo.*, 288; FUKÁRY, *i. m.*, 11–19. a nasl.

⁷ FUKÁRY, *i. m.*, 20.

⁸ Pavol HORVÁTH, *Slovenská genealógia rodu Petrőci z Košec z roku 1640*, Genealogicko-heraldický hlas, 2(1992/1–2), 12–19.

⁹ FEDERMAYER, *i. m.*, 178.

¹⁰ *Slovenský biografický slovník*, IV, Martin, Matica slovenská, 1990, 452.

1589 7 die Januarij fuit nuptia Jurani in
 ue felice Comitalium firi, cum Comiti meo
 Charyssima Barbara Zay.
 Nuptiarum aut nuptiarum Celebratio fuit 1570
 15 Januarij die Buro.

Paulus Petrovich filius meus Natus est Anno
 1571, Vigesima prima Februarij die Veneris
 Circa horam decima Baptizatus est 4 die
 Martij, sub signo Petri Nati.

Susanna Petrovich Nata est 18 die Aprilis, 1572
 Circa horam duodecima, die Veneris.
 Baptizata est 4 die Maj, sub signo Campi Nati.

Martinus Petrovich filius meus Natus est Anno 1574 Vigesima prima
 Junij, die Lune Circa horam octava Natus, Baptizatus 30 Junij
 sub signo Leonis Natus.

Georgius Petrovich filius meus Natus est Anno 1575, vigesima
 quarta octobris die Lune in festo Emerici hora nona in signo
 Canis. Baptizatus est 3 Novembris die Jovis.

Georgius Petrovich, Mortuus est feria sexta,
 Anno 1578, Vespere Circa horam prima
 sepultus ultimo S. Petri.

Emericus Petrovich Natus est ferunda die Maj Anno
 1578, Baptizatus 14 die Maj.

Laurentius Petrich Natus est 8 die Junij feria secunda
 quinta hora Anno a Christo nato 1579. Inductus
 est Baptismo 24 Junij feria quarta hoc est in festo S. Jo-
 hannis Baptista. In signo Sagittarij Natus est. Hora quinta.

Nicolaus Petrovich Natus est 10 die Septembris, hora sexta
 matutina Anno a Christo nato 1580. Inductus
 est Baptismo 2 Octobris die Dominica. Natus est
 sub signo Sagittarij.

Genealogické zápisy rodu Petröci a Zai 1.

Daniel Petrovich filius meus, natus est in oppido Lassa
 in domo mea, 18 octobris die Veneris, Vespere,
 circiter horam decima. Baptizatus decima die
 Novembris. Anno 1583.

Anno 1639. die 27. Mensis Februarij Dominus
 Paulus Petrovich, inter horam 5 et 6. matutina
 animam Gratia suo commendantis sui obdormit.
 Etatis sue Ann 68.

Genealogické zápisy rodu Petröci a Zai 2.

Anno 1573. 15 mensis Junij
 Hoc Insigne et preclarum opus
 Interis amicitie ergo generoso domino
 Nicolao Petrovich. Lactitans papp
 Savo de Lobko Vitz. Comes Cottus
 Frantz Sinimich

Posorský záznam o venovaní knihy Mikulášovi Petröcimu